C/2024/6018

2024.10.23.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye

Gondozók

(saját kezdeményezésű vélemény)

(C/2024/6018)

Előadó: **Pietro Vittorio BARBIERI**

Tanácsadó:	Carlo GIACOBINI (az előadó felkérésére)
Közgyűlési határozat:	2023.1.24.
Jogalap:	az eljárási szabályzat 52. cikkének (2) bekezdése
Illetékes szekció:	„Foglalkoztatás- és szociálpolitika, uniós polgárság” szekció
Elfogadás a szekcióülésen:	2024.6.25.
Elfogadás a plenáris ülésen	2024.7.10.
Plenáris ülésszak száma:	589.
A szavazás eredménye: (mellette/ellene/tartózkodott)	186/1/3

1. Következtetések és ajánlások

1.1. Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság (EGSZB):

1.2. megjegyzi ([1]), hogy az európai gondozási stratégia nem tartalmaz elegendő intézkedést az informális gondozók helyzetének támogatására, és leszögezi, hogy az (EU) 2019/1158 ([2]) irányelv – a jogalapjának megfelelően – csak a munkaviszonyban álló személyekre vonatkozik; arra kéri az Európai Bizottságot, hogy az informális gondozók kérdését a politikai napirend kiemelt helyén szerepeltesse, és hozzon létre egy platformot a bevált gyakorlatok cseréjére, hogy támogassa a tagállamokat az informális gondozók esetében meglévő hiányosságok kezelésére irányuló megvalósítható megoldások végrehajtásában; arra kéri a tagállamokat, hogy hajtsák végre a megfizethető és magas színvonalú tartós ápolás-gondozáshoz való hozzáférésről szóló tanácsi ajánlást azáltal, hogy megfelelő lépéseket tesznek az informális gondozók helyzetének támogatását célzó szakpolitikák és intézkedések elfogadására;

1.3. megjegyzi, hogy az informális gondozók életkörülményeit gyakran negatívan befolyásolja a pszichofizikai túlterheltség, a marginalitás és az elszigeteltség, és kéri, hogy a tagállami szakpolitikák ösztönözzék a közösségi alapú és magas színvonalú tartós ápolási-gondozási szolgáltatások széles körű biztosítását;

1.4. megjegyzi, hogy az informális családi gondozás gyakran egy kényszerű választás eredménye a megfelelő szolgáltatások és támogatás hiánya miatt, és kéri, hogy megfelelő szakpolitikák, támogatás, intézkedések és szolgáltatások révén biztosítsák az önrendelkezés és a valódi választás lehetőségét,

([1]) Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – A fogyatékossággal élő személyeket és időseket gondozó családtagok szerepe: a jelenség robbanásszerű elterjedése a világjárvány idején (HL C 75., 2023.2.28., 75. o.).

([2]) Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2019/1158 irányelve (2019. június 20.) a szülők és a gondozók vonatkozásában a munka és a magánélet közötti egyensúlyról és a 2010/18/EU tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről (HL L188., 2019.7.12., 79. o.).

1.5. úgy véli, hogy az informális gondozók esetében különösen magas a kiégés és a pszichofizikai túlterheltség kockázata, különösen hosszú távon, és hangsúlyozza, hogy a tagállamoknak sürgősen olyan szakpolitikákat kell bevezetniük, amelyek biztosítják az informális gondozókat kísérő és védő mentesítő szolgáltatások és megoldások széles körű elérhetőségét (preventív orvoslás és átmeneti gondozás);

1.6. megjegyzi, hogy az informális családi gondozásban is jelentős a nemek közötti egyenlőtlenség, így intézkedéseket sürget ([3]) ennek az egyenlőtlenségnek a mérséklésére, többek között a 2019. június 20-i (EU) 2019/1158 európai parlamenti és tanácsi irányelvben és az európai gondozási stratégiában már megfogalmazott javaslatok végrehajtásának megerősítése és kiterjesztése révén;

1.7. hangsúlyozva, hogy az informális családi gondozás az érintett személyek és családjaik materiális és immateriális elszegényedését okozza, kéri, hogy a tagállamok politikái tartalmazzanak e hatások megfékezésére és megelőzésére irányuló intézkedéseket, többek között a megfelelő gazdasági transzferek bevezetésének megfontolása révén;

1.8. kéri, hogy a tagállamok fokozott figyelmet fordítsanak a figyelemfelkeltő intézkedések elfogadására, valamint a tartós ápolás-gondozási szolgáltatások és a támogatás igénybevételének ösztönzésére és megkönnyítésére a tartós ápolás-gondozásra szoruló személyek, családjaik, a tartós gondozást végző munkavállalók és az informális gondozók számára, többek között regionális és helyi szinten is, a 2022/C 476/01 ([4]) ajánlásnak megfelelően;

1.9. központi jelentőségűnek tartja, hogy az informális gondozók megtarthassák rendes foglalkoztatásukat és fizetésüket, és kéri az (EU) 2019/1158 irányelvben előírt rugalmassági formák további megerősítését és kiterjesztését;

1.10. hangsúlyozza, hogy az informális családi gondozóknak tevékenységük befejeztével gyakran nincs lehetőségük új munkahelyen elhelyezkedni vagy korábbi munkahelyükre visszatérni, ezért kéri, hogy a tagállamok foglalkoztatáspolitikái vezessenek be ösztönzőket, garanciákat és megoldásokat annak biztosítására, hogy ezek a polgárok visszatérhessenek a fizetett munkába, és hasznosíthassák tapasztalataikat;

1.11. úgy véli, hogy az előírások és a szabályozás hatásának nyomon követése érdekében rendkívül fontos, hogy minőségi és mennyiségi adatok álljanak rendelkezésre az informális gondozók tényleges életkörülményeire vonatkozóan; e tekintetben további kutatási stratégiák alkalmazását szorgalmazza, különösen az Eurofound együttműködésével, többek között az érdekelt felek bevonásával;

1.12. kéri, hogy a családi gondozókat is vonják be a gondozás nemzetközi napjának megünneplésébe, hogy az európai ellátórendszerben is elismerjék őket.

2. **Általános megjegyzések**

2.1. Egy korábbi véleményében ([5]) az EGSZB felvázolta ennek a kérdésnek a hátterét, kiegészítve azt az informális gondozással kapcsolatos megállapításokkal és elemzésekkel.

2.2. A Szociális Védelmi Bizottság és az Európai Bizottság (Foglalkoztatás, Szociális Ügyek és Társadalmi Befogadás Főigazgatósága) közzétette a *Long-Term Care Report – Trends, challenges and opportunities in an ageing society* [Jelentés a tartós ápolás-gondozásról – Trendek, kihívások és lehetőségek az idősödő társadalomban] című 2021. évi jelentését, amely további átfogó képet ad a jelenségről, és számos hasznos elemet tartalmaz az informális gondozás hatásának leírásához.

2.3. Elsősorban a tartós ápolás-gondozásról szóló jelentés ismerteti az idős vagy fogyatékossággal élő, intenzív támogatásra szoruló családtagok informális gondozását végző személyek személyes jövedelmére és nyugdíjellátására gyakorolt negatív hatásokat, valamint az ezekből következő elszegényedést.

([3]) Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – Nemi esélyegyenlőségi stratégia (HL C 364., 2020.10.28., 77. o.).
([4]) A Tanács ajánlása (2022. december 8.) a megfizethető magas színvonalú tartós ápoláshoz-gondozáshoz való hozzáférésről (HL C 476., 2022.12.15., 1. o.).
([5]) Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – A fogyatékossággal élő személyeket és időseket gondozó családtagok szerepe: a jelenség robbanásszerű elterjedése a világjárvány idején (HL C 75., 2023.2.28., 75. o.).

2.4. A szülők és a gondozók vonatkozásában a munka és a magánélet közötti egyensúlyról szóló (EU) 2019/1158 irányelv kiterjesztette a gondozók jogait azáltal, hogy rugalmas szabadságra és rugalmas munkafeltételekre való jogosultságot biztosít a gondozásra szoruló családtagokat gondozó személyek számára. Intézkedéseket határoz meg a munka és a családi élet összeegyeztetésére, és előmozdítja a nemek közötti egyenlőséget a munkahelyen, ösztönözve a családi kötelezettségek férfiak és nők közötti egyenlőbb elosztását. Végezetül további védelmeket vezetett be a szülőkkel és gondozókkal szembeni munkahelyi megkülönböztetés ellen, megtiltva a családi körülményeken vagy gondozási szükségleteken alapuló hátrányos bánásmódot.

2.5. Az (EU) 2019/1158 irányelv, melyet szinte valamennyi uniós országban hivatalosan átültettek, nem foglalkozik az olyan informális gondozók körülményeivel, akik nem állnak máshol alkalmazásban, vagy akik erről lemondtak annak érdekében, hogy informális gondozási tevékenységet végezzenek.

2.6. Az európai gondozási stratégia ([6]) kulcsfontosságú célokat jelöl meg az ellátás javítására, beleértve a hozzáférhetőséget, a minőséget, a fenntarthatóságot, az innovációt és a társadalmi befogadást. Intézkedéseket és fellépéseket irányoz elő célkitűzéseinek elérése érdekében, amelyek magukban foglalhatják a bevált gyakorlatok előmozdítását, a gondozási programok pénzügyi támogatását, a gondozás terén megvalósuló technológiai innovációt és a tagállamok közötti együttműködést.

2.7. Az európai gondozási stratégia felhívja a tagállamokat, hogy „alakítsanak ki a házi gondozókat támogató intézkedéseket – például tanácsadást, pszichológiai támogatást, átmeneti gondozást, illetve megfelelő pénzügyi támogatást […] – az informális gondozás hivatalos keretekbe foglalására irányuló szakpolitikákkal együtt". A Tanács 2022. december 8-i ajánlása ([7]) a megfizethető magas színvonalú tartós ápoláshoz-gondozáshoz való hozzáférésről szól. Az ajánlás a tartós ápolásra-gondozásra szoruló valamennyi személyre, valamint az összes formális és informális gondozóra kiterjed, és az összes gondozási környezetben nyújtott tartós ápolásra-gondozásra vonatkozik.

2.8. Az ajánlás fogalommeghatározása szerint az „informális ápolás-gondozás": tartós ápolás-gondozás, amelyet informális gondozó, nevezetesen valaki a gondozásra szoruló személy szociális környezetében nyújt, ideértve a partnert, a gyermeket, a szülőt vagy más személyt, akit nem hivatásos tartós ápolást-gondozást végző munkavállalóként fogadtak fel.

2.9. *A 2022/C 476/01. sz. ajánlás:*

2.9.1. (9) bekezdése szerint „ajánlott, hogy a tagállamok alakítsanak ki egyértelmű eljárásokat az informális gondozók azonosítására, és támogassák őket gondozásnyújtási tevékenységeikben a következők révén:

a) a tartós ápolást-gondozást végző munkavállalókkal való együttműködésük megkönnyítése;

b) támogatás ahhoz, hogy igénybe vegyék a szükséges képzést beleértve a munkahelyi egészségvédelemről és biztonságról szóló képzést, tanácsadást, egészségügyi ellátást, pszichológiai támogatást és mentesítő gondozást, valamint támogatás ahhoz, hogy egyensúlyt teremtsenek a munka és az ápolási-gondozási feladatok között;

c) a megfelelő pénzügyi támogatáshoz és/vagy szociális védelemhez jutásuk biztosítása, garantálva ugyanakkor, hogy az ilyen támogatási intézkedések ne térítsenek el a munkaerőpiaci részvételtől.

2.9.2. A (10) bekezdés g) pontja a következőket tartalmazza: »intézkedések meghozatala – regionális és helyi szinten is – annak érdekében, hogy a tartós ápolást-gondozást igénylők, családjaik, a tartós ápolást-gondozást végző munkavállalók és az informális gondozók figyelmét felhívják a rendelkezésre álló tartós ápolási-gondozási szolgáltatásokra és -támogatásokra, ösztönözzék őket ezek igénybevételére és megkönnyítsék ezt számukra«.

2.10. *Az Európai Parlament 2022. július 5-i állásfoglalása a gondozással kapcsolatos közös európai fellépés felé történő elmozdulásról* ([8]):

2.10.1. a (72) bekezdésben a Parlament »sürgeti a[z Európai] Bizottságot, hogy terjesszen a Parlament és a Tanács elé egy európai ápolási-gondozási programot és annak részeként az informális gondozók európai programját, amely az informális ápolásra-gondozásra vonatkozó uniós szintű intézkedéscsomagot tartalmaz, és amennyiben a hatáskörök nemzeti szinten vannak, felhívja a tagállamokat, hogy támogassák ezt az európai stratégiát ambiciózus és összehangolt fellépésekkel és nemzeti programokkal, hogy azonosítsák, elismerjék és tudomásul vegyék az Európában nyújtott informális ápolás-gondozás különböző típusait, és azonosítsák a gondozók különböző csoportjainak – köztük a fiatal és a mobil gondozók – különböző igényeit a foglalkoztatás bejelentésének megkönnyítése, valamint a társadalombiztosítás és a szociális védelmi fedezet biztosítása érdekében, függetlenül eltérő tartózkodási helyüktől, adminisztratív helyzetüktől vagy jogállásuktól«;

([6]) COM(2022) 440 final.

([7]) A Tanács ajánlása (2022. december 8.) a megfizethető magas színvonalú tartós ápoláshoz-gondozáshoz való hozzáférésről (HL C 476., 2022.12.15., 1. o.), a továbbiakban: az ajánlás.

([8]) Az Európai Parlament 2022. július 5-i állásfoglalása a gondozással kapcsolatos közös európai fellépés felé történő elmozdulásról (HL C 47., 2023.2.7., 30. o.).

2.10.2. a (73) bekezdésben »felhívja a tagállamokat, hogy vegyék fontolóra az informális ápolás-gondozás és a különböző pénzügyi támogatási lehetőségek formalizálását az eltérő szükségletek és realitások alapján, a gondozók megfelelő jogainak, pénzügyi támogatásának és szociális védelmének garantálása érdekében«.

3. **A vélemény háttere, a tárgyalt jogalkotási javaslat áttekintése**

3.1. Az európai gondozási stratégiáról szóló európai bizottsági közlemény kiemeli ([9]), hogy az ápolási-gondozási szektorba való beruházás révén elérhető lenne, hogy az informális gondozás szabadon választott, ne pedig kényszer szülte megoldás legyen. A hozzátartozók gondozásának jelentős társadalmi és gazdasági értéke van. Ezenkívül kiemeli, hogy a gondozási feladatokat ellátó személyek számára lehetővé kell tenni, hogy eldöntsék, milyen mértékben kívánják kombinálni a gondozást fizetett munkával. Ezért hozzá kell férniük azokhoz a szolgáltatásokhoz, amelyek lehetővé teszik számukra a gondozási feladatok és a munka összeegyeztetését, valamint azt, hogy a saját választásuknak megfelelő támogatást és segítséget kapjanak (megelőzés, szűrés).

3.2. Az Európai Parlament 2022. július 5-i állásfoglalásának D preambulumbekezdése kimondja, hogy »Európában a tartós ápolás-gondozás 80 %-át be nem jelentett, túlnyomórészt női gondozók végzik, tisztességes munkakörülmények biztosítása nélkül, legtöbbször fizetés és/vagy megfelelő támogatás nélkül, ami a gondozást rendkívül nemi vonatkozású kérdéssé teszi«. Hozzáteszi, hogy »mivel az informális gondozás az olyan jogok hiányával jár együtt, mint a betegszabadság és az éves szabadság, valamint a szülési, apasági és szülői szabadság, illetve a foglalkoztatási ráta csökkenésével, a szegénység és a társadalmi kirekesztés arányának növekedésével, a mentális egészség csökkenésével, valamint a társadalmi elszigetelődés és a magány érzésének fokozódásával, ami negatív hatással van a gondozók fizikai és mentális egészségére, jóllétére és társadalmi befogadására«; és megállapítja, hogy »a nők által fizetetlen gondozási munkán keresztül nyújtott hozzájárulás a becslések szerint évente 11 billió USD-t tesz hozzá a világgazdasághoz, ami a globális GDP 9 %-ának felel meg«.

3.3. A 2022/C 476/01 ajánlás (11) preambulumbekezdésében emlékeztet arra, hogy »az informális gondozók által nyújtott tartós ápolás-gondozás óráinak becsült értéke [...] becslések szerint az Unió GDP-jének mintegy 2,5 %-a«. A (12) preambulumbekezdés megállapítja, hogy az »informális ápolásra-gondozásra való nagymértékű támaszkodás nem lesz fenntartható, és a formális ápolási-gondozási igények növekedése mellett az állami költségvetésekre is várhatóan egyre nagyobb nyomás nehezedik«.

3.4. A 2022/C 476/01 ajánlás (20) preambulumbekezdése szerint »[a]z informális ápolás-gondozás alapvető részét képezi a tartós ápolásnak-gondozásnak, mivel a gondozásnyújtás legnagyobb részét hagyományosan az informális gondozók, többnyire nők végzik, gyakran a hozzáférhető és megfizethető formális tartós ápolás-gondozás hiánya miatt.«

3.5. Másrészt sokan szintén úgy döntenek, hogy informális ápolást-gondozást biztosítanak vagy vesznek igénybe, egyéni preferencia alapján. Az informális gondozás azonban negatív hatással lehet a gondozók fizikai és mentális egészségére és jóllétére, és jelentős akadályt jelent a foglalkoztatásuk szempontjából, különösen a nők esetében. Ez közvetlen hatással van az aktuális jövedelmükre, és befolyásolja időskori jövedelmüket, mivel csak alacsony nyugdíjjogosultságot tudnak szerezni. Mindez a gyermekgondozási és felügyeleti feladatokat ellátó gondozókat még súlyosabban érinti.

3.6. Az európai gondozási stratégia hangsúlyozza, hogy a gondozás komoly következményekkel jár az informális gondozókra, többek között jelenlegi és jövőbeli jövedelmükre és mentális egészségükre nézve. A stratégia kifejti, hogy nagyrészt nők végzik a gondozást, ami gyakran oda vezet, hogy a gondozási feladataikhoz kell igazítaniuk a munkarendjüket, akár karriermegszakításra, részmunkaidős munkavégzésre vagy a munkaerőpiac teljes és idő előtti elhagyására kényszerülve. Ez különösen nehéz az egyedülálló szülők számára, akiknek a túlnyomó többsége nő. Néhányukra kettős teher nehezedik amiatt, hogy egyidejűleg kell gondozniuk a gyermeküket és más eltartott családtagjukat. A világjárvány előtt, 2019-ben a gazdaságilag aktív népességbe nem tartozó, 25 és 49 év közötti nők megközelítőleg egyharmada (32,6 %) jelezte, hogy gondozási feladatok ellátása volt a fő oka annak, hogy nem próbáltak elhelyezkedni, míg az inaktív férfiak körében mindössze 7,6 % volt ez az arány.”

4. **Általános megjegyzések**

Az európai gondozási stratégia:

4.1. célja, hogy a gondozás valamennyi dimenziójára vonatkozó kölcsönös tanulási programokon keresztül valamennyi érdekelt fél számára bővítse a tapasztalataik megosztására és az egymástól való tanulásra vonatkozó lehetőségeket;

4.2. arra kéri a tagállamokat, hogy teremtsék meg a feltételeket a gondozási szolgáltatók, köztük a civil társadalmi szervezetek és a szociális gazdaság szereplői számára a magas színvonalú gondozási szolgáltatások kialakításában és nyújtásában, valamint az ágazati munkafeltételek javításában való tevékeny közreműködésre, továbbá támogassák a regionális és helyi önkormányzatok törekvéseit a gondozási szolgáltatásokba való beruházás terén;

([9]) A 3.2. pontban.

4.3. az (EU) 2019/1158 irányelvhez hasonlóan nem foglalkozik kifejezetten azon informális gondozók helyzetével, akik nem állnak máshol alkalmazásban, vagy akik erről lemondtak azért, hogy informális gondozási tevékenységet végezzenek, ezért nem is javasol ennek kapcsán az ő helyzetüket támogató intézkedéseket.

Az EGSZB:

4.4. megjegyzi, hogy az európai stratégia, annak végrehajtása és a helyi realitások között tényleges szakadékot észlelnek a civil társadalmi szervezetek, az egészségügyi szakemberek és a gondozásban részesülő személyek. Megállapítja továbbá, hogy az (EU) 2019/1158 irányelvet a tagállamok eltérően alkalmazzák;

4.5. sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy a jogokhoz való hozzáférés sérül, különösen a pénzügyi jogok, a rendelkezésre álló programokkal kapcsolatos információkhoz való jog vonatkozásában, továbbá a támogatásokhoz való hozzáférés gyakran bonyolult, ami gyakran túlzott és összetett bürokratikus terhekkel és információhiánnyal párosul;

4.6. megjegyzi, hogy ha a megfelelő és fenntartható megoldások megvalósításának előmozdítása a cél, akkor foglalkozni kell a társadalmi képviselet kérdésével;

4.7. megismétli, hogy a jelenleg eseti jelleggel készülő tanulmányok és statisztikák révén el kell mélyíteni az ismereteket. E tekintetben hasznos lehet az Eurofounddal való együttműködés, vagy akár egy jövőbeli közös tanulmány készítése is;

4.8. ösztönzi az ágazati és vállalati szintű szociális párbeszédet annak érdekében, hogy olyan előrelépést érjen el a munkaszervezés terén, amely révén az informális gondozók jobban össze tudják egyeztetni gondozói szerepüket és munkájukat. A munkáltatónak semmiképpen nem az a feladata, hogy finanszírozza a támogatási funkciót, hanem az, hogy a munkaszervezés révén elősegítse azt;

4.9. nagyobb hangsúlyt kíván fektetni az érintetteknek az informális gondozói munka vállalását illető önrendelkezésére, valamint a gondozott személyeknek a saját informális gondozójuk kiválasztását és elfogadását illető önrendelkezésére. Hangsúlyozni kell, hogy alapvető fontosságú annak biztosítása, hogy a családtagok szabadon dönthessenek arról, hogy kívánnak-e gondozóként otthon maradni;

4.10. úgy véli, hogy a gondozási stratégia végrehajtását szilárd, megfizethető és hozzáférhető szociális/intézményi segítségnyújtási rendszerek kiépítésének kell kísérnie. Ezért a minőségi közszolgáltatások terén strukturális beruházásokra van szükség a gondozásra szorulók és az informális gondozást végző hozzátartozók támogatása érdekében. Az EGSZB megjegyzi, hogy például a szociális munkavállalók, a CEMR és az EPSU által az EU gazdasági kormányzásának felülvizsgálatáról megfogalmazott közös nyilatkozat ([10]) kifejezte az érintett szervezetek aggodalmait az EU Tanácsának az EU gazdasági kormányzási szabályaival kapcsolatos tárgyalási megbízásával kapcsolatban és kijelentette, hogy az EU gazdasági kormányzási szabályai nem hátráltathatják a tagállamok esetleges arra irányuló erőfeszítéseit, hogy polgáraik jólléte érdekében beruházzanak szociális szolgáltatásokba ([11]); az EGSZB további és elmélyült vizsgálatot kért a társjogalkotók részéről az adósságfenntarthatósági elemzés módszertanára vonatkozó új rendelet elfogadása előtt annak érdekében, hogy elkerüljék az új megszorító intézkedésekből eredő, nem kívánt, automatikus következményeket, különös tekintettel az esetleg bevezetendő intézkedések társadalmi hatására ([12]);

4.11. hangsúlyozza, hogy az a tény, hogy az egyidejűleg informális gondozást is végző munkavállalók gyakran nem tudnak rendszeres és tartós munkát vállalni, illetve szakmai előmenetelük akadályokba ütközik, egyenlőtlenséghez vezet, negatívan hat az informális segítségre támaszkodó családok vásárlóerejére, valamint anyagi és nem anyagi jellegű elszegényedéshez vezet. Így ez gazdasági szempontból összességében veszteséget jelent, mivel a következőket vonja maga után:

— a képzett munkaerő elvesztése (alulfoglalkoztatottság az ápolási-gondozási ágazatban),

([10]) https://www.ccre.org/img/uploads/piecesjointe/filename/EU_Economic_Governance_review_EPSU_CEMR_Social_Employers_Joint_Statement.pdf.

([11]) A szociális munkáltatók, a CEMR és az EPSU közös nyilatkozata: Az EU gazdasági kormányzásának felülvizsgálata.

([12]) Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – Javaslat európai parlamenti és tanácsi rendeletre a gazdaságpolitikák hatékony összehangolásáról és a többoldalú költségvetési felügyeletről, valamint az 1466/97/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről – Javaslat tanácsi rendeletre a túlzott hiány esetén követendő eljárás végrehajtásának felgyorsításáról és pontosításáról szóló 1467/97/EK rendelet módosításáról – Javaslat tanácsi irányelvre a tagállamok költségvetési keretrendszerére vonatkozó követelményekről szóló 2011/85/EU tanácsi irányelv módosításáról (HL C, C/2023/880, 2023.12.8.).

— a munkahelyét (választás vagy kötelezettség alapján) elhagyó munkavállaló képzésébe való befektetés elvesztése,

— a csökkent autonómiával rendelkező személyek gondozása és támogatása terén a fizetett tevékenységek részaránynak csökkenése;

4.12. úgy véli, hogy a mindenki számára biztosított segítséghez való jog érdekében érdekképviseleti formákat kellene létrehozni. Az elmúlt két évtizedben a hivatásos gondozók a szociális rendszerek egyre láthatóbb szereplőivé váltak, és a támogatásuk szükségességét immár prioritásként kell kezelni a politikai napirenden belül. A hosszabb várható élettartam, az otthoni gondozás szükségessé válása és az inkluzívabb támogatási formák csak néhány azok közül a változások közül, amelyek az Európai Unióban élő emberek millióit érintik, akik napi szinten gondoskodnak másokról. Ez egyszerre politikai és közegészségügyi kérdés, amely kapcsán úgy kell kialakítani a legkiszolgáltatottabbak ápolására-gondozására irányuló stratégiákat, hogy az állami szolidaritás és a kölcsönös családi támogatás fenntartható egyensúlyba kerüljön;

4.13. úgy véli, hogy az európai szociálpolitikák keretében átfogó támogatást kell nyújtani az embereknek, valamint támogatni és ösztönözni kell a nemzeti szociálpolitikák reformját.

5. **Az informális családi gondozást támogató szakpolitikák felé**

5.1. Az EGSZB arra kéri a tagállamokat, hogy hajtsák végre a megfizethető és magas színvonalú tartós ápolás-gondozáshoz való hozzáférésről szóló tanácsi ajánlást azáltal, hogy megfelelő lépéseket tesznek az informális gondozók helyzetének támogatását célzó szakpolitikák és intézkedések elfogadására; az EGSZB – a 2024. márciusában elindított meghallgatást követően is – felhívja a figyelmet az informális gondozók európai szövetségének arra irányuló kérésére, hogy terjesszék ki az európai gondozási stratégia hatályát, mégpedig a következők megvalósítása érdekében:

5.1.1. a hivatalos támogatás növelése azáltal, hogy az európai gondozási garanciára ([13]) irányuló javaslat révén biztosítják és bővítik az informális gondozóknak nyújtott szolgáltatások körét, többek között a meglévő rendelkezések végrehajtásának megerősítése révén;

5.1.2. garancia, amely lehetővé tenné az ápolási-gondozási szolgáltatásokhoz való állandó hozzáférést, és segítene csökkenteni az e szolgáltatások elérhetősége és megfizethetősége tekintetében Európán vagy a tagállamokon belül tapasztalható különbségeket;

5.1.3. az ápolási-gondozási szolgáltatások elérhetőségének és hozzáférhetőségének megerősítése, az EU-n kívüli gazdasági szereplők és munkavállalók mozgásának és belépésének megkönnyítése révén; az EGSZB javasolja, hogy az összes európai ápolóra összpontosítsanak, függetlenül migrációs és tartózkodási státuszuktól;

5.1.4. a magas színvonalú tartós ápolási-gondozási szolgáltatások széles körű kínálatának megszilárdítása, a formális és informális ápolók képzése és ismereteik naprakésszé tétele révén;

5.1.5. többek között a kiégés, a pszichofizikai túlterhelés és a visszaélések elleni küzdelem érdekében is a segélyezési és befogadási szolgáltatások, valamint a betegségmegelőzési és egészségmonitorozási szolgáltatások biztosítása, beleértve az informális szolgáltatásokat is, különösen a tartós ápolási-gondozási helyzetekben;

5.1.6. széles körű készenléti segélyszolgálat biztosítása sürgősségi ellátási vagy egészségügyi helyzetekben;

5.1.7. a személyek önrendelkezéshez való jogának biztosítása az informális gondozói feladatok vállalása tekintetében, kezelve az erre vonatkozó döntéseiket meghatározó anyagi okokat;

5.1.8. az elszegényedés, valamint az anyagi és nem anyagi nélkülözés kockázatának megelőzése, többek között konkrét pénzügyi transzferekkel és pénzügyi támogatással, különösen a tartós ápolási-gondozási helyzetekben, valamint a fizetett munkáról való lemondás vagy a munka elvesztése esetében;

([13]) HL C 140., 2023.4.21., 39. o. és HL C 486., 2022.12.21., 37. o.

5.1.9. beavatkozás az érintett személy és háztartás jövedelmi szintjének fenntartása és kompenzálása érdekében, más szociális biztonsági rendszerekhez képest;

5.1.10. olyan intézkedések és támogatások nyújtása, amelyek lehetővé teszik az informális gondozók számára, hogy visszatérjenek a fizetett munkába, ha azért hagyták ott a munkájukat, hogy a gondozásra összpontosítsanak; intézkedések a szakmai előmenetel újraindítására, a szakmai visszailleszkedésre és a munka világával való kapcsolatok fenntartására irányulóan;

5.1.11. azon informális gondozók körében, akik munkaviszonyban állnak, a nemek közötti egyenlőtlenség ellensúlyozása, többek között az (EU) 2019/1158 irányelv végrehajtásának megerősítése és kiterjesztése révén;

5.1.12. az otthoni ápolási-gondozási és egészségügyi szolgáltatások ösztönzése a szegregáció és az elszigeteltség kockázatának elkerülése, valamint a kiégés vagy visszaélés kockázatának kitett helyzetek nyomon követésének lehetővé tétele érdekében;

5.1.13. az informális gondozás jelenségének európai szintű nyomon követése, valamint a gondozási stratégia vizsgálati és nyomonkövetési mechanizmusai keretében bevezetett intézkedések eredményeinek értékelése;

5.1.14. a távgondozási, kommunikációs és otthoni támogatási technológiák fenntartható bevezetésének előmozdítása az emberi támogatásról való lemondás nélkül;

5.1.15. a családi gondozók bevonása a gondozás nemzetközi napjának megünneplésébe, hogy az európai ellátórendszerben is elismerjék őket.

Kelt Brüsszelben, 2024. július 10-én

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke
Oliver RÖPKE